

Vývoj terciárního vzdělávání

Rysy vysokého školství před rokem 1989

- Centrálně byrokratické řízení celého systému
- Studijní plány i výzkum pod dohledem komunistické strany
- Unitární systém studijních programů
- Vysoké školy a výzkum institucionálně odděleny
- Financování VŠ zcela závislé na státu – „přírůstkové rozpočtování“

Změny po roce 89

- 1990 Zákon o vysokých školách
- Zachování „unitárního charakteru“
- Nevytvořil legislativní rámec pro soukromé školy a vysoké školy neuniverzitního typu.
- Většina státem financovaného výzkumu zůstávala koncentrována na Akademii věd
- Nedostatek financí

Příprava reformy financování vysokých škol

- 1993 – pracovní skupina pověřena přípravou reformy financování vysokých škol
- Australský systém
- Model 1 – o vybrané školné se snižují veřejné výdaje na vysoké školství
- Model 2 – vybrané školné je dodatečným zdrojem růstu celkového rozpočtu škol

Základem pro výpočet školného byly průměrné normativní studijní náklady

Dva režimy poskytování dávek sociální podpory (nevratný, vratný)

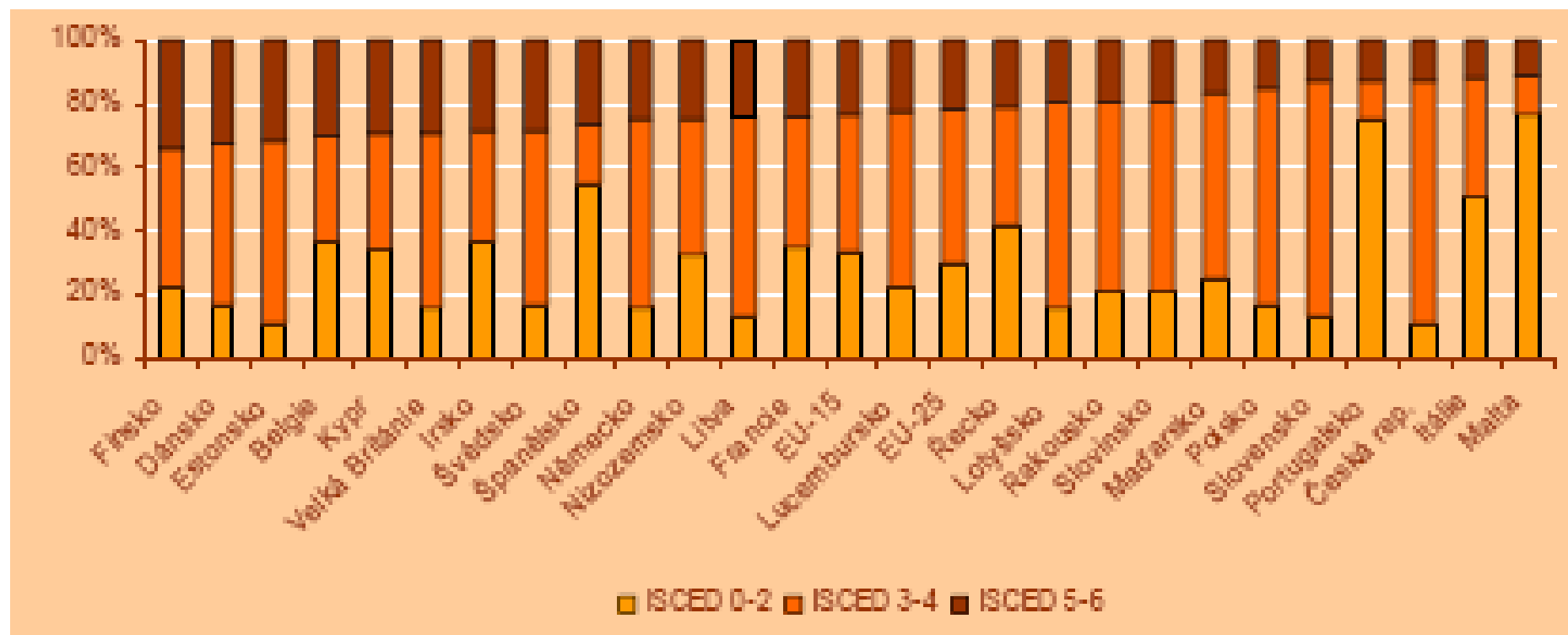
Posílení autonomie

- Zákon o vysokých školách č.111/1998 Sb.
- Posilování autonomie vysokých škol (formální)
- Veřejnoprávní instituce s rozsáhlými majetkovými právy (omezené), omezení v podnikání
- Finanční závislost na státu zůstala beze změny
- Uznání tzv. „neuniverzitních škol – otevření prostoru pro neuniverzitní segment terciálního školství – soukromé školy, 200/01 – 14 soukromých VŠ.

Přetrvávání fiskální závislosti

- Finanční krize – brání zvyšování podílu osob s dosaženým terciárním vzděláním.
- 1994 – počet studentů začíná růst (nové mechanismy financování VŠ)

Struktura populace ve věku 25-64 let podle nejvyššího dosaženého vzdělání (v %, rok 2004)

Poznámka: Údaj za Nizozemsko se vztahuje k roku 2002.

Tabulka 1: Počet studentů na různých stupních terciárního vzdělání v České republice v letech 1992-2002.

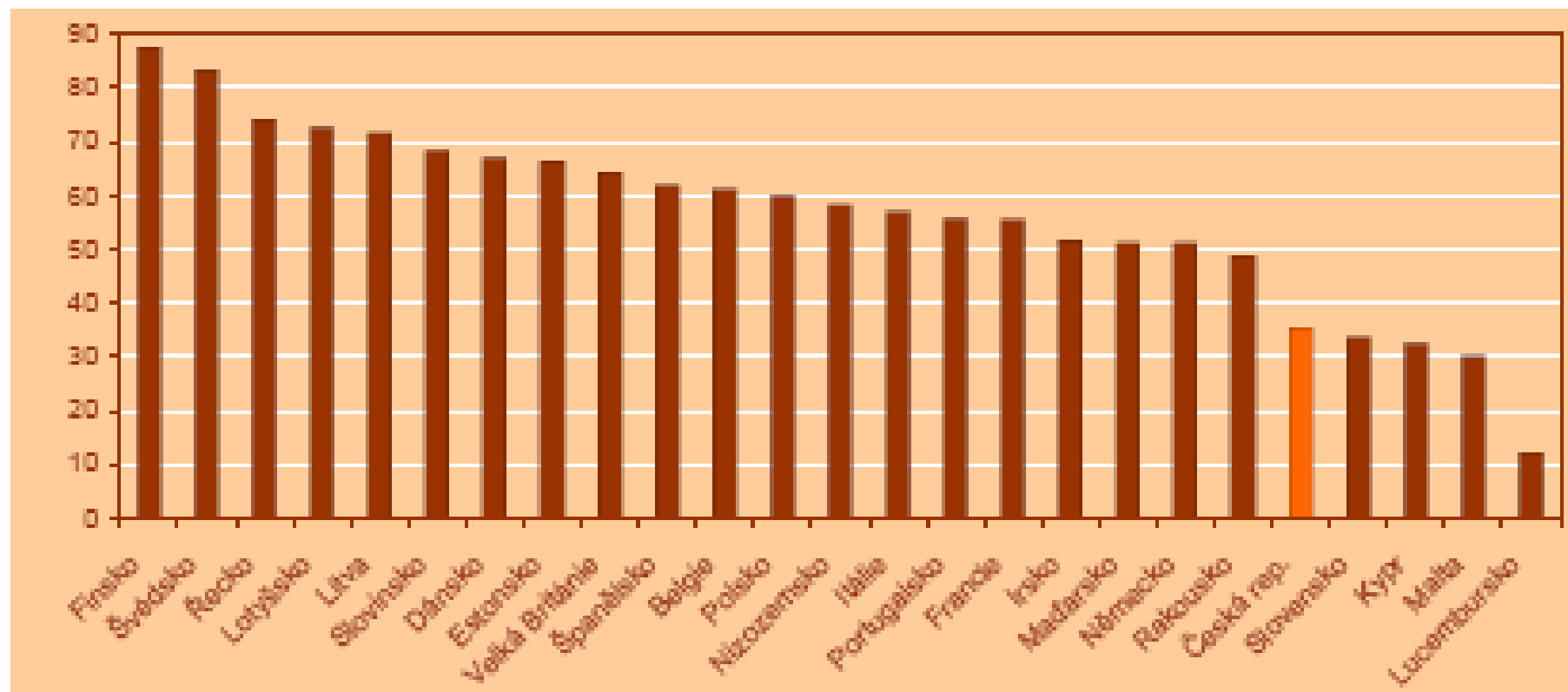
Akademický rok	Studenti celkem	Studenti bakalářských a magisterských programů	Podíl studentů v bakalářských studijních programech ¹	Podíl studentů doktorandského cyklu ²
1992/1993	117 637	114 185	11,0	2,9
1993/1994	127 137	122 456	12,8	3,7
1994/1995	136 566	129 453	21,7	5,2
1995/1996	148 433	139 774	24,9	5,8
1996/1997	166 135	155 868	23,5	6,2
1997/1998	173 826	162 373	24,3	6,3
1998/1999	193 036	179 089	18,1	7,2
1999/2000	196 195	181 601	18,4	7,4
2000/2001	199 825	184 000	18,6	7,9
2001/2002	211 545	194 312	20,6	8,2

1. Podíl studentů bakalářských studijních programů z celkového počtu všech studentů (mimo doktorandů)

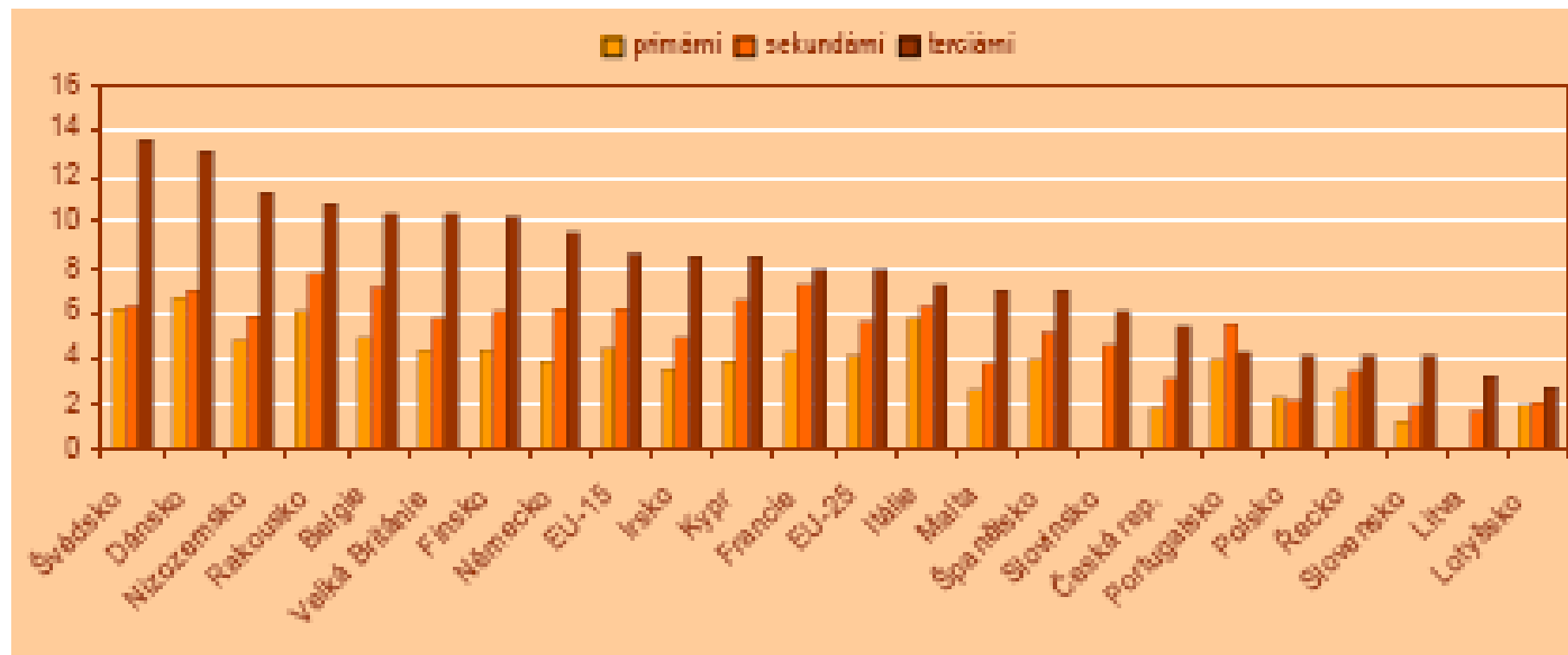
2. Podíl doktorandů na celkovém počtu studentů

Pramen: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

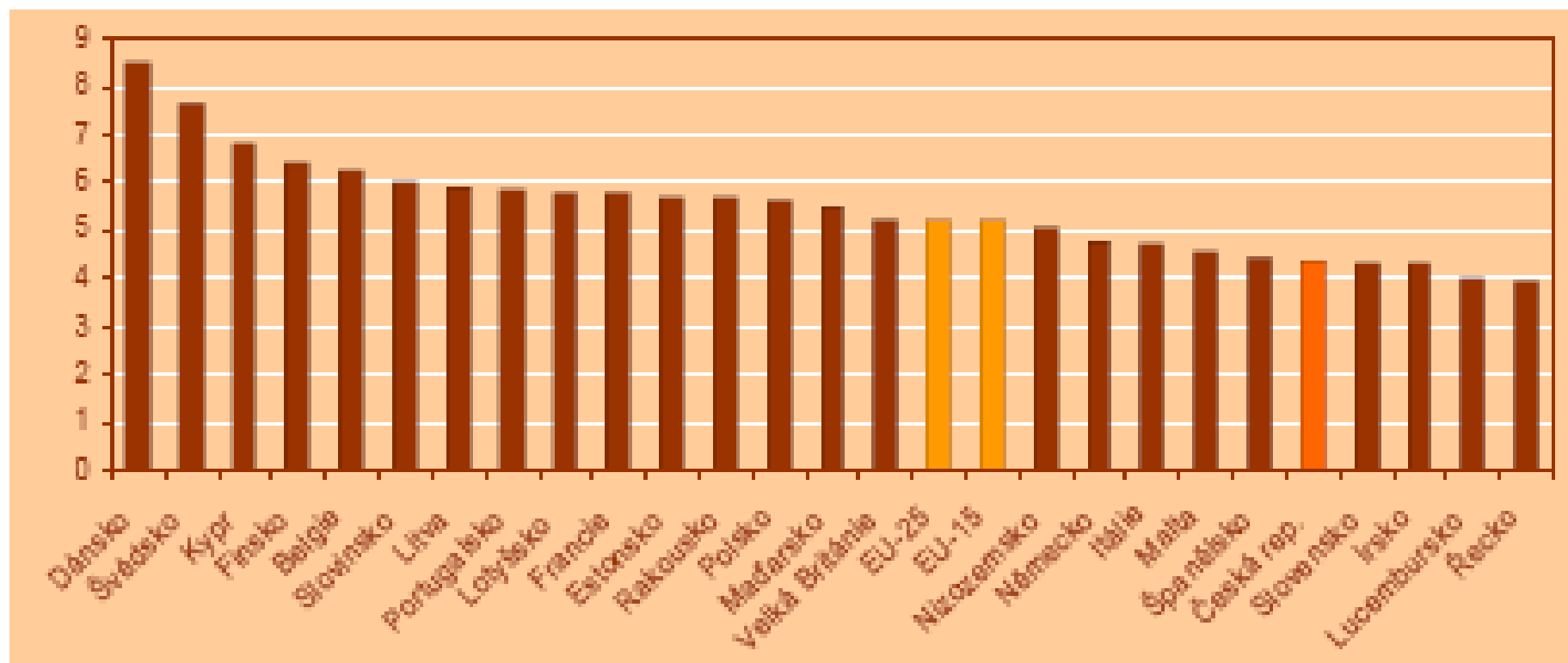
Podíl osob účastnících se terciárního vzdělávání na populaci typické pro tento stupeň vzdělávání (v %, rok 2002)

Celkové výdaje na vzdělávací instituce jednotlivých úrovní vzdělání na žáka/studenta v 1000 PPS (rok 2002)

Veřejné výdaje na vzdělávání v % HDP (rok 2002)

Typy financování vysokého školství

- 2 indikátory:
 - a) Podíl finanční podpory studentů (granty, půjčky, stipendia) na celkových výdajích na terciární vzdělávání.
 - b) Podíl soukromých zdrojů na financování terciárního vzdělávání

Tři odlišné typy zemí:

- 1) Typ A: vysoký podíl soukromých zdrojů a výrazná sociální pomoc studentů (Austrálie, USA, Kanada)
- 2) Výrazný podíl financování z veřejných zdrojů, programy sociální pomoci (skandinávské země)
- 3) Nízký podíl soukromých zdrojů, slabá pomoc státu (většina postkomunistických zemí, ČR, Portugalsko, Francie a Německo)

